

جغرافیای اقتصادی منطقه آسیای مرکزی

دکتر مصطفی مهاجرانی

سابقه

در این بخش از قاره وسیع آسیای در طول تاریخ چند هزار ساله جامعه های ایلی بصورت پراکنده در سراسر منطقه در حرکت بودند. شیوه زندگی آنها چنان بود که پیوسته به دنبال آب و علوفه فرسنگها با استفاده از ایل راههایی را طی طریق می نمودند. و نیز فرآورده های دامی خوراک و پوشاک و مسکن آنها را تأمین می کرد و تقریباً خودکفا بودند و گهگاه با فروش قسمتی از تولیدات کمبود مایحتاج خود را تأمین می نمودند. اقتصاد حاکم اقتصادی شبانی بود.

هریک از ایلها محدوده معینی از مراتع را در اختیار داشتند و از اصول همزیستی مسالمت آمیز برخوردار بودند. اختلافهای بین آنها با وساطت بزرگان و ریش سفیدان حل می گردید. نظام حکومتی خاصی وجود نداشت. الگوی کار و زندگی این جوامع با آنچه در جوامع روستایی و عشایری چین، ایران، هندوستان و به طور کلی خاورمیانه می گذشت متفاوت بود.

حکومت نزاری جز جنگ و گریز با آنها و به زیر سلطه درآوردن منطقه تغییر محسوسی در وضع آنها به وجود نیاورد. انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ سبب شد که این منطقه بطور رسمی از سال ۱۹۲۴ به اتحاد جماهیر شوروی سابق ملحق شود. تغییرات وسیعی در این منطقه به وجود آمد و نظامی بر آنها تحمیل شد که پس از مدتهای مدید یعنی حدود ۷۰ سال این نظام تحمیلی نتوانست مشارکت مردم را در تنظیم امور اقتصادی و اجتماعی جلب نموده و توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی متناسب با امکانات و استعدادهای آنها فراهم آورد. علل این عدم موفقیت به شرح زیر می باشد:

● تملک تمام وسایل تولید توسط دولت و به کارگیری همه استعدادها و امکانات و توان اقتصادی فقط در جهت صنعتی کردن سریع کشور؛

● ایجاد محدودیتهای بیش از حد در بخش کشاورزی یا کار بیشتر و مصرف مواد غذایی کمتر و رسانیدن مواد غذایی ارزان به جمعیت شاغل

در بخش صنعت، در حالی که قسمت عمده جمعیت در بخش کشاورزی اشتغال داشت؛

● اعتقاد براینکه دولتمردان با آگاهی کامل از قوانین اقتصادی و با استفاده از نظام برنامه ریزی متمرکز می توانند با دقت علمی رهبری اقتصادی را به عهده گرفته و به اهداف مورد نظر دست یابند؛

● سلب مسئولیت از مردم به جای شرکت دادن آنها در مسئولیتها. عملیات فوق منجر برآن شد که حاکمیت و سلطه مطلقه دولت

بر اقتصاد کشور استقرار یافت و نظام اقتصادی محدودی به وجود آمد که عدم تعادل غیرقابل جبران به بخشهای مختلف اقتصادی محصول آن بود.

بخش کشاورزی از این عدم تعادلها آسیب فراوان دید. در سالهای

خشک محصولی نبود که به بازارها عرضه شود. در سالهای پرباران (ثر) فقدان راه و وسایل حمل و نقل و انبار مایع ازان بود که محصولات به

بازارهای مصرف عرضه گردد. از همه مهمتر فقدان انگیزه نیز از جمله عوامل مؤثر در عقب ماندگی کشاورزی گردید. در نتیجه شاید یکی از علل عمده

فروپاشی اتحاد شوروی سابق وابستگی شدیدی بود که به واردات مواد غذایی پیدا کرد و می بایست سالیانه میلیاردها روبل بابت تأمین کمبودها از

ذخایر طلا و ارز خود بابت واردات مواد غذایی بپردازد. ولی ادامه این کار مقدور نشد و ناچار دست به استقراض از منابع خارجی زد و موازنه

پرداختها را به نزلزل شدیدی دچار ساخت. نگاهی گذرا بر عملکرد نظامهای بهره برداری دستوری در کشاورزی و مقایسه آن با واحدهای بسیار کوچک

خصوصی خانوادگی در داخل بخش کشاورزی همان کشور حاکی از تعصبات بیش از حد و بوچی پندارهای طراحان برنامه های اقتصادی بوده

است.

موضوع مهم دیگری که از ارقام صفحات بعد قابل اندازه گیری و

درک است پیشرفت اقتصادی بخشهای اروپایی اتحاد شوروی سابق

می باشد که به قیمت استفاده بیش از حد منابع طبیعی جمهوریهای آسیای

مرکزی و فقر و بیکاری این جمهوریها پدید آمده است.

در حالی که بیشتر توسعه در شهرها اتفاق افتاده است و این شهرها هستند که با کمبود نیروی انسانی مواجه می‌باشند. این کمبودها بیشتر توسط مهاجران مناطق اروپایی تأمین گردیده است. علت این کار را باید در وابستگی شدید ایلی و خانوادگی و فقدان مسکن در شهرها به حساب آورد. مهاجرت مردم آسیای مرکزی به جمهوریهای همسایه که دارای تمدن و فرهنگ مشترک هستند انجام شده است.

دگرگونی و تغییر شکل شوروی سابق به طور قطع تا حدود زیادی مرهون نیروی انسانی فراوانی بود که بی پایان به نظر می‌رسید و برای دهها سال پیاپی هزاندازه که مورد نیاز بوده آن هم در شرایط استثنایی کشاوری در اختیار صنایع گذاشته شد به عبارت دیگر دولت قادر بود که به هر اندازه و هر جا لازم باشد و به هر وسیله که صلاح بداند و هر نقطه که اراده می‌کند و به هر دستمزدی که می‌خواهد افراد را گسیل دارد.

با آنکه سیاست گذشته کوچ دادن اجباری، سبب شد که خیل عظیمی از این مردم خانه و کاشانه خود را به اجبار رها کرده و به مناطق دوردست مهاجرت کنند ولی کمبود شدید نیروی کار در مناطق اروپایی و سیبری موجب شد که سیاست دولت تغییر کرده و به تشویق و ترغیب و پرداخت مزد و مزایای بیشتر اقدام کند که بازهم مفید واقع نشد.

نکته اساسی در این منطقه آن است که رشد شهرنشینی نیز با سایر مناطق شوروی سابق متناسب نبوده است.

منابع

این منطقه از لحاظ ذخایر معدنی تقریباً تمام ذخایر شناخته شده معدنی را داشته است که عبارت‌اند از نفت، گاز، ذغال سنگ، مس، سرب، روی، طلا، نقره، سنگ آهن، نیکل، جیوه، قلع، تنگستن، تیتانیوم، منگنز، آنتیمون، فسفر، آزیست، لیبیدن، سولفات سدیم، سولفات پتاسیم، ید، میرابیلیت، نمکها، بایت، دولومیت، سنگهای صنعتی، اورانیوم، سنگهای ساختمانی، بوکسیت، کرومیت، کبالت، فلوراید، آرسنیک، سنگهای آهنکی، گل رس، آهک، برومین، کوارتز، می‌باشد. بیشترین این معادن در قزاقستان قراردارد که تعداد آنها طبق برآوردی که شده است حدود ۹۰ نوع می‌باشد (جدول شماره ۱ توزیع معادن را در این جمهوریها نشان می‌دهد).

صنایعی که غالباً در این منطقه استقرار یافته متکی بر معادن موجود بوده که در این منطقه وجود دارد. این صنایع را به این شرح می‌توان برشمرد: صنایع استخراج آهن، نفت، گاز، ذغال سنگ و صنایع ذوب فلزات غیرآهنی، صنایع مربوط به تولید نیروگاهها و وسایل برقی ترانسفورماتورسازی، کابل سازی، تولید ژنراتور، تلمبه‌های توربینی، صنایع شیمیایی و پتروشیمی (کود شیمیایی، داروسازی و اسید سولفوریک) صنایع مصالح ساختمانی شامل سیمان و سنگهای ساختمانی، صنایع ماشین سازی، صنایع پوشاک و نساجی (پشمی، نخی، چرمی) صنایع غذایی (کنسرو گوشت و ماهی، آشامیدنیها، لبنیات، قند و شکر و روغن کنسروی) صنایع اتومبیل سازی، هواپیماسازی، لوکوموتیو سازی، تراکتورسازی و تعمیرات لوکوموتیو) کارخانه‌های پنبه پاک کنی، فرش بافی، صنایع الکترونیکی و صنایع تولید جرقه‌گیر و دکل سازی)

اقتصاد این جمهوریها تبدیل به اقتصادی تک پایه‌ای به خصوص در زمینه تولید پنبه گردید؛ چون امکان رقابت این محصول در بازارهای جهانی نبود ناچاراً به بازارها یا کارخانه‌های بخش اروپایی و به قیمت بسیار نازلی عرضه می‌گردید. نفت و گاز نیز از جمله محصولاتی بود که توسط بخشهای اروپایی به ثمن بخش و بدون حساب و کتاب از این جمهوریهای گرفته می‌شد. از طرف دیگر مشاغل فنی و تخصص عمده در اختیار روسها و اوکراینیها بود. به عنوان نمونه فقط ۱۰ درصد از مشاغل فنی و تخصصی در اختیار افراد محلی در قزاقستان می‌باشد.

ویژگیهای اقتصادی منطقه

آسیای مرکزی که شامل جمهوری های ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، قرقیزستان و قزاقستان می‌باشد به علت استعدادهای و امکانات یکی از مناطق مهم اقتصادی است که از غرب به دریای خزر و از شمال به فدراسیون روسیه و از جنوب به ایران و افغانستان و از جنوب شرقی به چین محدود می‌شود. وسعت این منطقه بالغ بر ۳,۹۹۴,۳۰۰ کیلومتر مربع است که نزدیک به ۲/۵ برابر وسعت کشور ایران است.

جمعیت، اشتغال، مهاجرت

این منطقه دارای جمعیتی بالغ بر ۵۰/۴ میلیون نفر است (سرشماری سال ۱۹۸۹) که بیشترین آن در جمهوری ازبکستان و جمهوری قزاقستان استقرار یافته‌اند. جمعیت این منطقه از ۲۰/۲ میلیون نفر در سال ۱۹۷۹ به ۵۰/۴ میلیون نفر در سال ۱۹۸۹ رسیده است که رشدی معادل ۲۲/۹ درصد داشته است. در همین مدت جمعیت شهری ۲۳ درصد و جمعیت روستایی ۲۲/۸ درصد اضافه شده است. بدین معنا که جمعیت شهری از ۱۸/۳ میلیون نفر به ۲۲/۵ میلیون نفر و جمعیت روستایی از ۲۱/۹ میلیون نفر به ۲۶/۹ میلیون نفر رسیده است.

در یک نظام کاملاً متمرکز که کلیه امور از مرکز تعشیت می‌گردد اصل بر آن است که کلیه افراد واجد شرایط بازار کار شاغل بوده و بیکاری و کم‌کاری و یا بیکاری پنهان وجود نداشته باشد، ولی وضع این چنین نیست؛ در زمینه محاسبه اشتغال و بیکاری مشکلی وجود دارد، بدین معنا که در محاسبات تولید مادی ملی ۲۵ درصد افرادی که در بخش خدمات اشتغال دارند به حساب آورده نمی‌شوند. از طرف دیگر هیچ یک از افراد واجد شرایط برای کارکردن نمی‌توانند بیش از ۴ ماه از سال را بیکار باشند. برطبق قانون جدید کار افرادی که مدت بیکاری آنها به بیش از شش ماه در سال برسد فقط حق دریافت نیمی از حقوق خود را دارند. بیکاری و کم کاری بخصوص در آسیای مرکزی در حد زیادی دیده می‌شود، به خصوص در روستاها. آمارهای سال ۱۹۸۹ نشاندهنده آن است که حدود ۴ میلیون بیکار وجود داشته است (برای اولین بار این موضوع اعلام می‌شود) به علاوه ۳۰ درصد شاغلانی که به حدود ۲۵ میلیون نفر می‌رسد کار خود را تغییر داده‌اند. در سال ۱۹۸۹ حدود ۵۷ درصد اشتغال مربوط به بخش کشاورزی بوده است. روستاییان حداقل تمایلی را به مهاجرت داشته‌اند و این ابار ذخیره نیروی انسانی شوروی مورد استفاده قرار نگرفت.

حاکم در این منطقه عبارت‌اند از ۱۹۲۷ مزرعه اشتراکی و ۳۹۴۸ مزرعه دولتی، با همه این استعداد و امکانات و تنوع شرایط اقلیمی معدالک تولیدات به دست‌آمده تکافوی نیازهای اولیه را نمی‌نماید و ناچاراً مقداری از مواد مورد نیاز را از خارج وارد می‌کنند. محصولاتش که در این منطقه به‌عمل می‌آید در جدول شماره ۳ نشان داده شده است.

جدول شماره ۲ توزیع این صنایع را در جمهوریها نشان می‌دهد. این منطقه نزدیک به ۳۹۸/۲ میلیون هکتار اراضی قابل کشت دارد. در ۸/۳ میلیون هکتار آن شبکه‌های آبیاری و زهکشی مدرن ایجاد شده است. ۵۰۷ هزار تراکتور و ۱۲۷ کمباین در اختیار دارند. تعداد دامهای موجود در این منطقه شامل حدود ۱۷ میلیون گاو، ۶۴ میلیون گوسفند، بز و ۴/۷ میلیون خوک می‌باشد. کلاً اداره امور کشاورزی و یا نظام بهره‌برداری

جدول شماره ۱ - توزیع نوع منابع معدنی منطقه

نام منطقه: آسیای مرکزی					
نام جمهوری‌ها:					
	قزاقستان	قرقیزستان	تاجیکستان	ترکمنستان	ازبکستان
نفث	x	x	x	x	x
گاز	x	x	x	x	x
ذغال سنگ	x	x	x	x	x
مس	x	-	-	-	x
سرب	x	-	-	-	x
روی	-	-	x	-	x
طلا	-	-	x	-	x
قره	x	-	x	-	-
سنگ آهن	x	-	x	-	-
بیکال	x	-	x	-	-
جیوه	-	x	x	-	-
قلع	-	-	x	-	-
تنگستن	x	-	-	-	-
تیتانیوم	x	-	-	-	-
منگنز	x	-	-	-	-
آنتیمون	x	-	-	-	-
فسفر	x	-	-	-	-
آزبست	x	-	-	-	-
مولبدن	x	-	-	-	-
سولفات سدیم	x	-	-	x	-
سولفات پتاسیم	x	-	-	x	-
پد	-	-	-	x	-
میرابلیت	-	-	-	x	-
نمکها	x	-	-	-	-
بارت	-	x	-	x	-
دولومیت	-	x	-	-	-
سنگهای صنعتی	x	-	-	-	-
اورانیوم	-	-	-	-	-
سنگهای ساختمانی	x	-	-	-	-
بوکسیت	x	-	-	-	-
کرومیت	x	-	-	-	-
کالت	x	-	-	-	-
فلوراید	-	-	x	-	-
آرسنیک	-	-	x	x	-
لایم استون	-	-	-	x	-
ماربل	-	-	-	x	-
برومین	-	-	-	x	-
کوارتز	x	-	x	-	-
برومین	-	-	-	-	-

منابع: دائرةالمعارف برینانیکا ۱۹۹۰ و استیت من بریوک ۱۹۹۰

جدول شماره ۲ - توزیع نوع فعالیت های صنعتی منطقه

نام منطقه: آسیای مرکزی					
نام جمهوری ها:					
	قزاقستان	قرقیزستان	تاجیکستان	ترکمنستان	ازبکستان
صنایع استخراج آهن	x				x
تولید آهن خام	x				x
فولاد و چدن	x				x
صنایع استخراج و ذوب فلزات غیر آهنی	x				
نورد فلزات آهنی	x				
صنایع استخراج ذغال سنگ	x				x
صنایع استخراج نفت و گاز	x				
صنایع برق و ساخت وسایل برقی	x	x			
ترانسفورماتور سازی			x		
کابل سازی			x		
تولید ژنراتور					
تلمبه های توربینی					
صنایع شیمیایی کود شیمیایی	x		x		
صنایع شیمیایی داروسازی و اسیدسولفوریک	x				
صنایع ساختمانی سیمان	x				
صنایع ساختمانی سنگهای ساختمانی	x				
ماشین و ابزار برش	x				
صنایع پوشاک پنبه ای	x	x	x	x	x
صنایع پوشاک پشمی	x	x	x	x	x
صنایع پوشاک چرمی	x	x	x	x	x
صنایع غذایی کنسرو گوشت و ماهی	x		x	x	x
صنایع غذایی شراب سازی	x		x	x	x
صنایع غذایی لبنیات	x		x	x	x
صنایع غذایی روغن کشی و شکر	x				
اتومبیل سازی					
هوایما سازی			x		
ساخت لوکوموتیوهای برقی					
ماشین سازی و ابزار دقیق					
تراکتور سازی				x	
تعمیرات لوکوموتیوهای دیزلی					
فرش بافی			x		x
صنایع الکترونیک	x				
ساختمان تراکتور و ابزار کشاورزی		x			
جرقه‌یل‌های دکلدار					
کارخانه های پنبه پاک کنی	x	x	x	x	

منابع: دائرة المعارف برینانیکا ۱۹۹۰ و استیت من پرپوک ۱۹۹۰

جدول شماره ۳ - توزیع نوع تولیدات کشاورزی منطقه

نام منطقه: آسیای مرکزی					
نام جمهوری ها:					
	قزاقستان	قرقیزستان	تاجیکستان	ترکمنستان	ازبکستان
غله	x	x	x	x	x
چغندر قند	x	x			x
پنبه	x	x	x	x	x
برنج	x		x	x	
انگور	x			x	x
نیانات علوفه ای	x	x		x	
خریزه	x			x	
میوه	x	x	x		x
سبزی	x		x		
گوسفند و بز	x	x	x	x	x
گاو	x	x	x		x
خوک	x	x			
مرغ	x				x
توتون		x			
خشخاش		x			
شتر				x	
خرگوش		x			
زنبور عسل		x			
گرم ابریشم			x	x	x
اسب		x		x	
شکار		x			
صید		x			
دانه های روغنی				x	
ارزن				x	
پوست خره کل				x	x
پوست سایر حیوانات					x
پشم					
کرک					
شیر و سایر فرآورده ها	x	x	x	x	
توت			x		x
کنف				x	
شراب				x	
سیب زمینی	x				x
دانه ها (گردو، بادام و غیره)			x		

منابع: دائرة المعارف بریتانیکا و استیت من یربوک ۱۹۹۰

جدول شماره ۴ - وضع اقتصادی منطقه

نام جمهوری	وسعت به کیلومتر مربع	جمعیت به میلیون نفر (۱)	تولید ناخالص ملی به میلیارد دلار	تولید ناخالص سرانه به دلار (۱)	سهم صادرات از تولید ناخالص داخلی (۲)			مبادله با جمهوری روسیه (۲)	مبادلات به سایر جمهوریها
					درصد	میلیارد دلار	درصد		
آسیای مرکزی									
قزاقستان	۲,۷۱۷,۰۰۰	۱۶/۷	۶۲/۱	۳۷۲۰	۳۰/۹	۱۹/۱	۳	۱۸/۴	۹/۷
قرقیزستان	۱۹۹,۰۰۰	۴/۴	۱۳/۳	۳۰۲۰	۵۰/۲	۶/۷	۱/۲	۲/۸	۱/۹
تاجیکستان	۱۴۳,۰۰۰	۵/۲	۱۲/۱	۲۳۴۰	۴۱/۸	۵/-	۶/۹	۰/۸	۲/۱
ترکمنستان	۴۸۸,۰۰۰	۳/۸	۱۴/۷	۳۸۷۰	۵۰/۷	۷/۴	۲/۲	۰/۶	۲/۴
ازبکستان	۴۴۷,۰۰۰	۲۰/۳	۵۶/۳	۲۷۵۰	۴۳/۲	۲۴/۳	۷/۴	۲/۱	۱۰/۵
	۳,۹۹۲,۰۰۰	۵۰/۴	۱۰۸/۵			۶۲/۵		۷/۴	۲۶/۸

Plan Econ Soviet Military Power Journal of Soviet Nationalities Play Research center

The Economy of the U. S. S. R, IMF (IBRO E BRO)

(۱) جمعیت و درآمد سرانه - چاپ شده در مجله تایم مورخ ۹ سپتامبر ۱۹۹۱

(۲) چاپ شده در Economic Interliant unit (92 - 1991)

راههای شوسه بوده است. ۱۹۲۳۳ کیلومتر راه آهن و ۱۵۰۰ کیلومتر راه آبی داخلی وجود داشته است. راههای هوایی مراکز جمهوریها و بعضی از شهرهای مهم را به هم وصل می نموده است.

وضع اقتصادی منطقه

تولید ناخالص ملی این منطقه براساس آمارهای سال ۱۹۸۹ که در سال ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ منتشر شده حدود ۱۰۸/۵ میلیارد دلار بوده است. بیشترین تولید ناخالص سرانه مربوط به ترکمنستان در حدود ۳۸۲۰ دلار و کمترین مربوط به تاجیکستان است با ۳۳۴۰ دلار بوده است. این جمهوریها کلاً ۶۹/۹ میلیارد دلار صادرات داشته اند که ۶۲/۵ میلیارد دلار آن مربوط به صادرات به سایر جمهوریهای شوروی سابق است و ۷/۴ میلیارد دلار به خارج از کشور اتحاد شوروی سابق صادر گردیده است.

در زمینه صادرات داخلی یعنی به جمهوریهای شوروی سابق بیشترین سهم متعلق به جمهوری فدراتیو روسیه است که بالغ بر ۳۸/۹ میلیارد دلار بوده و این پنج جمهوری در مقابل ۲۶/۸ میلیارد دلار از آن فدراسیون کالا وارد می نموده اند. در نتیجه ۱۲/۱ میلیارد دلار این مبادلات مثبت و بقیه فدراسیون روسیه بوده است (جدول شماره ۴). □

منابع:

- مارکس و مارکسیسم تألیف آندره بی پتر ترجمه شجاع الدین فیاضیان، انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۵۲.
- طیفة جدید تحلیل از جامعه کمونیست، نوشته میلوان جیلاس، ترجمه دکتر عنایت الله رضا، RUSSIA, S Soviet Economy by: Harry Schwartz Prentice - Hall, INC. Englewood Cliffs N.J
- آبیاری در ترکستان تألیف بارنولد، ترجمه کریم کشاورزی، انتشارات موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، ۱۳۵۰.
- دائرة المعارف شوروی، ترجمه انگلیسی از انتشارات مک میلان.
- دائرة المعارف بریتانیکا ۱۹۹۰.

تولیدات صنعتی و کشاورزی منطقه

الف) صنعتی و معدنی

طبق آخرین آمارهای موجود (۱۹۸۸) مهمترین تولیدات صنعتی این منطقه عبارت بوده است از ۳۱/۴ میلیون تن نفت، ۷/۸ میلیون تن فولاد ۱۳/۵ میلیون تن سیمان، البیاف مصنوعی ۲۱/۸ میلیون تن، ۷/۹ میلیارد فوت مکعب گاز، ۱۲/۲ میلیون تن ذغال سنگ، ۲۸/۷ میلیون جفت جوراب، ۱۰۸/۴ میلیون عدد ثوب، ۲۲۴۰۰ دستگاه تراکتور، ۳۳۱ میلیون عدد لامپ برقی، ۴۹۵۰۰ دستگاه پمپ آب، ۲۳۳۷۰ دستگاه ماشین لباسشویی، ۳۷۷۶۰۰ تن قند و شکر، ۲۵/۶۰۰ تن کاغذ، ۵۲۷ میلیون عدد شیشه برای کنسرو مواد غذایی.

ب) تولیدات کشاورزی

مهمترین تولیدات کشاورزی طبق آخرین آمارهای سال ۱۹۸۹ عبارت اند از: ۲۷/۳ میلیون تن غلات، ۷/۷ میلیون تن پنبه، ۱/۳ میلیون تن چغندر قند، ۷/۵ میلیون تن سیب زمینی، ۲/۷ میلیون تن میوه، ۱/۶ میلیون تن انگور، ۱/۳ میلیون تن گوشت، ۱۰/۱ میلیون تن شیر، ۱۸۱۴۸۰ تن پشم.

تولید برق

با استفاده از منابع مختلف در این منطقه برق مورد نیاز تولید می شود، در سال ۱۹۸۸ برق تولید شده در این منطقه بالغ بر ۳۰۹ میلیارد کیلووات ساعت بوده است.

راهها

با توجه به وسعت و شرایط طبیعی منطقه یکی از موانع اصلی توسعه راه می باشد. راههای موجود در این منطقه در سال ۱۹۸۹ عبارت بوده است از ۲۰۰ و ۳۰۳ کیلومتر راه ماشین رو که ۲۲۵۳۰۰ کیلومتر آن